

Prædiken til sidste søndag i kirkeåret

Matt. 25, 31-46

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus: Jesus sagde: »Når Menneskesønnen kommer i sin herlighed og alle englene med ham, da skal han tage sæde på sin herligheds trone. Og alle folkeslagene skal samles foran ham, og han skal skille dem, som en hyrde skiller fårene fra bukkene; fårene skal han stille ved sin højre side og bukkene ved sin venstre. Da skal kongen sige til dem ved sin højre side: Kom, I som er min faders velsignede, og tag det rige i arv, som er bestemt for jer, siden verden blev grundlagt. For jeg var sulten, og I gav mig noget at spise, jeg var tørstig, og I gav mig noget at drikke, jeg var fremmed, og I tog imod mig, jeg var nøgen, og I gav mig tøj, jeg var syg, og I tog jer af mig, jeg var i fængsel, og I besøgte mig. Da skal de retfærdige sige: Herre, hvornår så vi dig sulten og gav dig noget at spise, eller tørstig og gav dig noget at drikke? Hvornår så vi dig som en fremmed og tog imod dig eller så dig nøgen og gav dig tøj? Hvornår så vi dig syg eller i fængsel og besøgte dig? Og kongen vil svare dem: Sandelig siger jeg jer: Alt, hvad I har gjort mod en af disse mine mindste brødre, det har I gjort mod mig. Da skal han også sige til dem ved sin venstre side: Gå bort fra mig, I forbandede, til den evige ild, som er bestemt for Djævelen og hans engle. For jeg var sulten, og I gav mig ikke noget at spise, jeg var tørstig, og I gav mig ikke noget at drikke, jeg var fremmed, og I tog ikke imod mig, jeg var nøgen, og I gav mig ikke tøj, jeg var syg og i fængsel, og I så ikke til mig. Da skal også de sige til ham: Herre, hvornår

*så vi dig sulten eller tørstig eller fremmed eller nøgen eller syg eller i fængsel, uden at vi hjalp dig? Da skal han svare dem: Sandelig siger jeg jer: Alt, hvad I ikke har gjort mod en af disse mindste, det har I heller ikke gjort mod mig! Og de skal gå bort til evig straf, men de retfærdige til evigt liv.«
Matthæusevangeliet 25,31-46*

Det er sidste søndag i kirkeåret, og tingene spidser til. Det er teksten om verdensdommen, som er prædiketekst. Det er en alvorlig tekst og skræmmende. I dag vil jeg have fokus på, at der holdes dom, og at der er en dommer.

Ved første øjekast er det fremmed i dag – begge dele – både, at der holdes dom, og at der er en dommer, men så er det måske alligevel ikke så fremmed.

Hvad betyder det for os mennesker, at der holdes dom?

Vi kunne jo prøve at tænke det modsatte: Der er ingen dom. Så ville det i sidste ende betyde, at der ikke er nogen regler. Uden dom kan det højst være hensigtserklæringer. Et eksempel: Der er hastighedsbegrænsning på landeveje – 80 km/t, men hastigheden vil aldrig blive målt. For hvis hastigheden blev målt, f.eks. af GPS i bilen, der siger nøg-

ternt: ”du overskrider hastighedsbegrænsning-gen”, så blev der jo afsagt en dom – også selv om vi ikke fik en bøde. Det er ikke en dommer, som afsiger en dom, men det er stadig en dom, hvis du selv, en anden eller et måleapparat siger, når du overtræder en regel. Kan man have en regel, hvis der ikke er en dom? Igen: En dom behøver ikke have konsekvenser, men det må jo være en dom, hvis det konstateres, at man går ud over reglen. En regel er jo netop karakteriseret ved, at der er noget inden for reglen og noget udenfor.

Uden dom vil reglen egentlig være ophævet. Ville vi egentlig ønske et liv uden dom, uden regler? Det tror jeg ikke. Så det at der holdes dom betyder, at mit liv tages alvorligt. Den måde, som jeg lever på, har konsekvenser for mig selv, for mit medmenneske og for den verden, som jeg lever i. Hvis der ikke var nogen dom – og jeg tænker endnu ikke på, hvordan dommen afsiges – så kan der egentlig ikke være regler. For regler indebærer netop, at jeg ved, at jeg skal holde mig inden for reglerne, og at jeg selv og andre ved, når jeg træder uden for reglen. Så det at der holdes dom betyder, at mit liv og mit medmenneskes liv tages alvorligt.

Der er en dommer: Nu kan man sige, at der bestemt ikke mangler dommere i vores samfund. Tværtimod. I takt med at Gud fjernes fra dommersædet rykker en sand hob ind i stedet og kæmper om dommersædet og opsætter hver især de regler, som man dømmes efter. Er du slank, sportstrænet, velklædt, udviklingsparat, har du en uddannelse, er du selvforsørgende, optaget men ikke stresset – fortsæt selv listen. Der er en verden og

en himmel til forskel på hvem, der er dommer.

Dommen siges sagligt og nøgternt, for et menneske dømmes på sine gerninger. Det er ikke overraskende. I fartkontrollen bliver jeg ikke spurgt om, hvad jeg mener om hastighedsbegrænsninger, men om mine gerninger; om jeg kørte for hurtigt. Og hvis jeg bliver standset og spurgt om hastighedsbegrænsning, så har jeg nok kørt for hurtigt!

De gerninger, som Jesus siger, at vi dømmes på baggrund af, har et kriterium: Barmhjertighed. Viste du barmhjertighed? Der spørges ikke efter, om du følte medlidenhed med de sultende på Afrikas horn, eller om du kunne sætte dig ind i de bagvedliggende mekanismer for de globale økonomiske forhold, men om det helt enkelte og nøgterne: Hvad gjorde du? Greb du ind for at ændre din næstes situation?

Der spørges til de små gerninger. Intet er for småt. Et glas vand, et brød, omsorg. Alt har evig betydning. Gud viser sig som de små gerningers Gud. For det er jo de helt enkle ting, som vi mennesker lever af: Mad, vand, at høre til et sted, tøj, omsorg. Det lever vi af – helt enkelt og ligetil. Og det er netop de enkle ting, som vi basalt set lever af, som dommeren dømmes på baggrund af: Gav du de enkle ting videre?

Dette er jo enkelt – skræmmende enkelt. De små kærlighedsgerninger som alle kan udføre. De små gerninger er de største. Der kræves ikke særlige kompetencer. Jesus sagde ikke, at jeg var syg, og I helbredte mig, men at I tog jer af mig. Han sagde ikke, at jeg var fremmed, og I forstod mit sprog og talte med mig. Derimod det enkle, som ikke kræver

sprog – at tage imod. De små kærlighedsgerningers Gud. Skræmmende enkelt.

Her ca. 2/3 henne i prædikenen har jeg konkluderet, at Gud tager mit og min næstes liv så alvorligt, at han holder dom, og kriteriet i dommen er de små kærlighedsgerninger, som alle kan udføre. Det er en himmelsk dommer, for gennem de små gerningers liv er hans sigte, at både jeg og mit medmenneskes liv kan blomstre; når vi får og deler mad, vand, når vi hører til et sted, når vi får tøj, omsorg. Derfor spørger dommeren: Hvad gør du? Eller hvad undlader du at gøre? Så enkelt og vi ved, at det fører til liv for mennesker - og så er det så skræmmende. Skræmmende fordi vi så ofte svigter, holder på vores brød, vand, tøj og holder igen på åbenhed og omsorg.

Når jeg står foran dommeren, så møder jeg op med mange små gerninger og med mange gange, hvor mine små enkle gerninger udeblev. Og vi hører i dag, at Kristus er til stede i den mindste bror og søster. Horisonten smelter sammen. Mine små gerninger får evig tyngde. Kærligheden til Gud går i et med kærligheden til min næste. Det sprænger alle snævre rammer.

Ved en domsafsigelse er det interessant, hvad der tidligere er blevet afsagt af domme – især af den dommer som sidder på dommersædet. Det er menneskesønnen, som sætter sig på dommersædet, og der har vi mødt ham mange gange i Det nye Testamente: Den ene efter den anden af syndere kom til Jesus og sagde: Herre, forbarm dig. Og hans dom lød: Dine synder er dig forladt. Gå bort med fred. Med de ord bliver kriteriet fastholdt – svigt er synd, og samtidig har

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

menneskesønnen, Kristus myndighed til at tilgive, til at give en ny begyndelse, til at fastholde i fællesskabet med Gud og med mennesker: Du er sendt ud på ny til de små gerningers liv. Der er nemlig både en verden og en himmel til forskel på, hvem der er dommer. Dommeren har sagt: Den, som kommer til mig, vil jeg aldrig støde bort. Sikke et budskab: Både dit og din næstes liv tages så alvorligt, at svigt og skyld må ses i øjnene og tages alvorligt, fordi det netop tager liv fra mennesker. Med den skyld står vi foran ham, som siger: Din skyld tager jeg. Din skyld er tilgivet. Gå bort med fred. Med den dom kan du og jeg gå frie ud til en ny hverdag, hvor alt må stå sin prøve. Hvor jeg igen kan gå ud og møde min næste. Det fastholder på en gang livets tyngde og den frihed til at leve, som Gud rækker til os – også i denne dags dom.

Til sidst: Hvad så – er der nogen, der går fortabt? Det spørgsmål er blevet stillet mange gange. Matthæus skriver helt tydeligt om fortabelsens mulighed. Det er Kristus, som er dommeren, og svaret på spørgsmålet om nogen går fortabt, må fra vores side være: Det ved kun dommeren. Dommersædet er hans, og derfor kan vi ikke udtale os om det. Vi har nok heller ikke tid til det. Vi har nemlig rigeligt at gøre med at bede om, at mennesker må frelles og rigeligt at gøre med de små gerninger netop denne dag. Her kan alle tanker snildt holdes beskæftiget, for den Gud, som vi har mødt i hele dette kirkeår, er de små gerningers Gud, hvor min næstes liv er i centrum. Må vi gå ud til den opgave – tilgivne så vi kan begynde på ny.
Amen

Torben Hjul Andersen

Haderslev Domkirke

Salmer:

732, 401, 276 , 274, 69 v. 5-6, 431